

Ostatni Żołnierze Niepodległej

Caloroczna lekcja historii

Dla żołnierzy polskiego podziemia niepodległościowego II wojna światowa nie zakończyła się z chwilą pokonania Niemiec w 1945 roku. Ziemię polską zajmowała wówczas armia sowiecka. Jednak wbrew utartym w PRL sloganom, nie niosła ona Polakom ani wolności, ani pokoju, ani sprawiedliwości społecznej. Wykorzystując bagnety czerwonoarmistów, Kreml chciał zainstalować w Polsce komunistyczną władzę, całkowicie podległą moskiewskiej centrali. Gdy Europa świętowała zwycięstwo nad Hitlerem, w nocy z 8 na 9 maja 1945 roku, żołnierze podziemia dowodzeni przez mjr. Jana Tabortowskiego ps. „Bruzda” atakowali Grajewo, by uwolnić z rąk komunistów aresztowanych polskich patriotów.

Właśnie wyniszczenie polskich patriotów, w tym przede wszystkim żołnierzy Armii Krajowej, Narodowych Sił Zbrojnych i innych formacji niepodległościowych, było pierwszym i podstawowym celem komunistów. Stosowany przez nich terror, skrytobójcze morderstwa, więzienia, tortury i zsyłki na Wschód miały złamać naród, odebrać wolę walki.

Wojna z sowieckim okupantem i rodzimymi kolaborantami - określana coraz częściej przez historyków jako Powstanie Antykomunistyczne - prowadzona była w szczególnie ciężkich warunkach. Przy pełnej obojętności świata i cynicznym milczeniu byłych sojuszników, tysiące chłopców i dziewcząt z polskich miast i wiosek podjęło walkę z całą machiną sowieckiego imperium. Walczyli z Armią Czerwoną i NKWD, z milicją, agentami Urzędu Bezpieczeństwa i oddziałami wojska zwanego ludowym. Walczyli o wolność, honor, a potem już tylko o przetrwanie. W 1963 roku ubowcy zastrzelili na Lubelszczyźnie ostatniego partyzanta Rzeczypospolitej - sierż. Józefa Franczaka ps. „Lalek”.

Żołnierze Antykomunistycznego Powstania szli do boju o Niepodległą pod szyldami różnych organizacji konspiracyjnych. Były to: Armia Krajowa, Delegatura Sił Zbrojnych, Narodowe Siły Zbrojne, Zrzeszenie Wolność i Niezawisłość, Narodowe Zjednoczenie Wojskowe czy Konspiracyjne Wojsko Polskie. Jednak cel żołnierzy Niepodległej był jeden i wspólny. Dać świadectwo, że Polacy chcą Wolności i Niepodległości.

Składamy hołd tym dzielnym ludziom z wiarą, że pomni chlubnej przeszłości, wszyscy będziemy z niej czerpać i pamiętać...

Żołnierze Armii Krajowej, oddział „Lalusia”, okolice Koleśnik - na północ od Lidy, kwiecień 1945 r.

STYCZEŃ 2009

GRUDZIEŃ

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

LUTY

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
			1 <i>Mieszka Mieczysława Nowy Rok</i>	2 <i>Izydora Makarego</i>	3 <i>Danuty Zdzistawa</i>	4 <i>Tytusa Angeliki</i>
5 <i>Hanny Emiliana</i>	6 <i>Kacpra, Melchiora Baltazara</i>	7 <i>Juliana Lucjana</i>	8 <i>Seweryna Mścistawa</i>	9 <i>Marceliny Marcjanny</i>	10 <i>Wilhelma Dobrostawa</i>	11 <i>Honoraty Teodezjusza</i>
12 <i>Grety Arkadiusza</i>	13 <i>Bogumili Weroniki</i>	14 <i>Feliksa Hilarego</i>	15 <i>Pawła Dobrostawa</i>	16 <i>Marcelego Włodzimierza</i>	17 <i>Antoniego Rościstawa</i>	18 <i>Piotra Małgorzaty</i>
19 <i>Henryka Mariusza</i>	20 <i>Fabiana Sebastiana</i>	21 <i>Agnieszki Jarostawa Dzień Babci</i>	22 <i>Anastazego Wincentego Dzień Dziadka</i>	23 <i>Ildefonsa Rajmunda</i>	24 <i>Felicji Rafala</i>	25 <i>Pawła Miłosza</i>
26 <i>Pauliny Polikarpa</i>	27 <i>Angeli Przybystawa</i>	28 <i>Walerego Radomira</i>	29 <i>Zdzistawa Franciszka</i>	30 <i>Macieja Martyny</i>	31 <i>Marceli Ludwika</i>	

Sierż. Władysław Janczewski ps. „Laluś” objął zimą 1945 roku dowództwo nad drużyną przyboczną dowódcy Zgrupowania Północ Okręgu Nowogródzkiego Armii Krajowej - poległego por. Jana Borysewicza „Krysi”. Komendant „Krysią”, jeden z najwybitniejszych dowódców partyzanckich nowogródzkiej AK, poległ 21 stycznia 1945 roku w walce z obławą NKWD pod wsią Kowalki. Latem 1945 roku żołnierze „Lalusia” pokonali ponad sto kilometrów - przechodząc z Nowogródzczyzny do „Polski centralnej”. Po przekroczeniu linii demarkacyjnej między ZSRS a Polską „Ludową”, oddział sierż. „Lalusia” został pod Kraśnianami w powiecie sokólskim zaatakowany przez liczne, połączone siły NKWD, Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Urzędu Bezpieczeństwa. W bitwie zginęło dwunastu żołnierzy AK. Część z partyzantów, którzy przebili się z Lidzkiego, kontynuowała walkę o niepodległość w strukturach podziemia na Białostocczyźnie.

Żołnierze Armii Krajowej, oddział „Oczki” (siedzi w środku w pierwszym rzędzie z automatem w dłoniach), Nowogródzczyzna, październik 1945 r.

LUTY 2009

STYCZEŃ

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

MARZEC

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
2	3	4	5	6	7	1/8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
						1 Brygidy Ignacego
2 Marii Miroslawa	3 Błażeja Oskara	4 Andrzeja Weroniki	5 Agaty Adelajdy	6 Doroty Bohdana	7 Romualda Ryszarda	8 Piotra Żakliny
9 Apolonii Eryki	10 Elwiry Jacentego	11 Marii Lucjusza	12 Eulalii Radzimira	13 Grzegorza Katarzyny	14 Walentego Cyryla Dzień Zakochanych	15 Jowity Faustyny
16 Danuty Julianny	17 Aleksęgo Łukasza	18 Szymona Konstancji	19 Arnolda Konrada	20 Leona Lubomira	21 Eleonory Fortunaty	22 Marty Małgorzaty
23 Damiana Romany	24 Macieja Bogusza	25 Wiktora Cezarego	26 Miroslawa Aleksandra	27 Anastazji Gabriela	28 Romana Makarego	

Oddział plut. Bolesława Zabłockiego ps. „Oczko” składał się w większości z żołnierzy byłego Zgrupowania Wschód Okręgu Nowogródzkiego Armii Krajowej. Grupa ta operowała głównie w lasach Puszczy Nalibockiej - niedaleko przedwojennej granicy pomiędzy Polską a ZSRS. Żołnierze „Oczki” ochraniali ludność kresową przed represjami NKWD, milicji i sowieckiego wojska. Jesienią 1945 roku oddział został rozwiązany. Żołnierze, zaopatrzeni w fałszywe dokumenty legalizacyjne, w trzech grupach byli przerzucani do „Polski centralnej”. Ostatnia z tych grup wpadła w ręce NKWD. Dowódca oddziału plut. „Oczko”, poszukiwany przez funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego, został aresztowany dopiero w 1956 roku.

Żołnierze Armii Krajowej Obywatelskiej, oddział „Bohuna”, okolice Sokółki, lato 1945 r.

MARZEC 2009

LUTY

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

KWIECIEŃ

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
2 <i>Heleny Halszki</i>	3 <i>Maryny Kunegundy</i>	4 <i>Lucji Kazimierza</i>	5 <i>Adriana Fryderyka</i>	6 <i>Róży Jordana</i>	7 <i>Pawła Tomasza</i>	1/8 <i>Antoniny/Wincentego Radosława/Beaty /Dzień Kobiet</i>
9 <i>Dominiki Franciszki</i>	10 <i>Cypriana Marcelego</i>	11 <i>Ludostawa Konstantego</i>	12 <i>Bernarda Grzegorza</i>	13 <i>Bożeny Krystyny</i>	14 <i>Leona Matyldy</i>	15 <i>Longina Klemensa</i>
16 <i>Izabeli Oktawii</i>	17 <i>Patryka Zbigniewa</i>	18 <i>Cyryla Edwarda</i>	19 <i>Józefa Bogdana</i>	20 <i>Klaudii Eufemii</i>	21 <i>Lubomiry Benedykta</i>	22 <i>Katarzyny Bogusława</i>
23 <i>Pelagiusza Oktawiana</i>	24 <i>Marka Gabriela</i>	25 <i>Marii Marioli</i>	26 <i>Larysy Emanuela</i>	27 <i>Lidii Ernesta</i>	28 <i>Anieli Sykstusa</i>	29 <i>Wiktora Helmuta</i>
30 <i>Amelii Kwiryny</i>	31 <i>Beniamina Dobromierza</i>					

Oddział st. wachmistrza Stanisława Chmielewskiego „Bohuna” działał na terenie powiatu Sokółka. W oddziale tym służyli m.in. byli partyzanci z Nowogródzczyzny. Po akcji „Burza” zostali oni wcieleni do Ludowego Wojska Polskiego (LWP), z którego następnie zbiegli do partyzantki. Oddział początkowo przeznaczony był do akcji po wschodniej stronie linii Curzona, na Kresach. Do sierpnia 1945 roku, czyli do momentu rozwiązania, toczył walki zarówno z NKWD, jak i z Korpusem Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Rozbił też kilka posterunków Milicji Obywatelskiej. Dowódca oddziału „Bohuna” poległ z rąk sowieckich w 1946 roku.

Armia Krajowa Obywatelska (AKO) została utworzona w lutym 1945 roku przez Komendanta Okręgu Białostockiego AK pplk. Władysława Liniarskiego „Mścislawa”. Latem 1945 roku „Mścislaw” podporządkował AKO Delegaturze Sił Zbrojnych. (DSZ powstała rozkazem Naczelnego Wodza gen. Władysława Andersa w celu kontynuowania walki z sowieckim okupantem). Struktury AKO weszły następnie w skład Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość.

Żołnierze Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość ze zgrupowania „Orlika”, lato 1946 r.

KWIECIEŃ 2009

MARZEC

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
2	3	4	5	6	7	1/8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

MAJ

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
		1 <i>Grażyny Teodory</i>	2 <i>Władysława Franciszka</i>	3 <i>Ryszarda Pankracego</i>	4 <i>Izydora Wacława</i>	5 <i>Katarzyny Wincentego</i>
6 <i>Izoldy Celestyny</i>	7 <i>Rufina Donata</i>	8 <i>Cezarego Dionizego</i>	9 <i>Marii Dymitra</i>	10 <i>Michała Makarego</i>	11 <i>Filipa Leona</i>	12 <i>Juliusza Wiktora Wielkanoc</i>
13 <i>Przemysława Hermenegildy Poniedziałek Wielkanocny</i>	14 <i>Bereniki Waleriana</i>	15 <i>Ludmiły Wacława</i>	16 <i>Cecyliana Bernadetty</i>	17 <i>Rudolfa Roberta</i>	18 <i>Bogusławy Apoloniusza</i>	19 <i>Adolfa Tymiana</i>
20 <i>Czesława Agnieszki</i>	21 <i>Anzelma Bartosza</i>	22 <i>Kai Leonii</i>	23 <i>Jerzego Wojciecha</i>	24 <i>Horacego Fidelisa</i>	25 <i>Marka Jarosława</i>	26 <i>Marzeny Klaudiusza</i>
27 <i>Zyty Teofila</i>	28 <i>Pawła Walerii</i>	29 <i>Piotra Rity</i>	30 <i>Mariana Katarzyny</i>			

Mjr Marian Bernaciak ps. „Orlik” dowodził silnym poakowskim oddziałem partyzanckim operującym w okolicach Puław. Oddział „Orlika” przeprowadził szereg spektakularnych akcji bojowych, do których zaliczyć należy rozbicie 24 kwietnia 1945 roku siedziby Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Puławach. W akcji tej, przy stracie dwóch partyzantów, podkomendni „Orlika” uwolnili ponad 100 więźniów przetrzymywanych przez UB. W maju 1945 roku mjr „Orlik” i jego żołnierze stoczyli zwycięską bitwę z wielokrotnie silniejszą grupą operacyjną NKWD-UB. W wyniku kilkugodzinnej walki stu kilkudziesięciu podkomendnych „Orlika” rozbiło liczącą kilkaset osób ekspedycję przeciwpartyzancką. W bitwie, która rozegrała się w Lesie Stockim, zginęło ponad 50 funkcjonariuszy NKWD i UB. Straty partyzantów wyniosły 9 zabitych i kilkunastu rannych. Jesienią 1945 roku oddział „Orlika” wszedł w skład struktur Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość, kontynuując walkę z komunistami. „Orlik” zginął śmiercią samobójczą 21 czerwca 1946 roku, otoczony na polach wsi Piotrówek przez siły Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Żołnierze Armii Krajowej, oddział „Znicza”, okolice Sokolowa Podlaskiego, 1945 r.

MAJ 2009

KWIECIEŃ

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

CZERWIEC

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
				1 <i>Jeremiasza Józefa Święto Pracy</i>	2 <i>Zygmunta Anatola Dzień Flagi RP</i>	3 <i>Marii, Antoniny Święto Konstytucji 3 Maja</i>
4 <i>Moniki Floriana</i>	5 <i>Ireny Waldemara</i>	6 <i>Judyty Juranda</i>	7 <i>Gizeli Ludmiły</i>	8 <i>Stanisława Wiktora</i>	9 <i>Bożydara Grzegorza</i>	10 <i>Izydora Antoniego</i>
11 <i>Igi Miry</i>	12 <i>Pankracego Dominika</i>	13 <i>Serwacego Roberty</i>	14 <i>Bonifacego Dobiesława</i>	15 <i>Zofii Nadziei</i>	16 <i>Andrzeja Jędrzeja</i>	17 <i>Paschalisa Stawomira</i>
18 <i>Eryka Aleksandry</i>	19 <i>Iwa Piotra</i>	20 <i>Bazylego Bernarda</i>	21 <i>Wiktora Kryspina</i>	22 <i>Heleny Wiesławy</i>	23 <i>Iwony Dezyderiusza</i>	24 <i>Joanny Zuzanny</i>
25 <i>Grzegorza Borysława</i>	26 <i>Filipa Pauliny Dzień Matki</i>	27 <i>Jana Juliusza</i>	28 <i>Jaromira Augustyna</i>	29 <i>Teodozji Magdaleny</i>	30 <i>Feliksa Ferdynanda</i>	31 <i>Anieli Petroneli</i>

Oddział Żandarmerii Armii Krajowej Obwodu Sokółów Podlaski dowodzony był przez ppor. Adama Tutaka „Znicza”. Przeprowadził szereg akcji wymierzonych w agenturę bezpieczeństwa oraz pospolitych przestępców. Oddział „Znicza” działał do drugiej połowy 1945 roku. Wiosną 1946 roku został odtworzony jako Drużyna Leśna Obwodu Sokółów Podlaski Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość. Następnie, jako oddział Kazimierza Wyrozębskiego „Sokolika”, funkcjonował w ramach VI Brygady Wileńskiej AK, dowodzonej przez kpt. Władysława Łukasiuka „Młota”.

V Wileńska Brygada Armii Krajowej mjr. „Łupaszki” (stoi w środku, lewym profilem), Puszcza Białowiecka, lato 1945 r.

CZERWIEC 2009

MAJ

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

LIPIEC

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
1 <i>Jakuba Gracjana</i> <i>Dzień Dziecka</i>	2 <i>Erazma Marianny</i>	3 <i>Leszka Tamary</i>	4 <i>Karola Kwiryny</i>	5 <i>Waltera Bonifacego</i>	6 <i>Norberta Laurentego</i>	7 <i>Roberta Wiesława</i>
8 <i>Medarda Maksymiliana</i>	9 <i>Pelagii Felicjana</i>	10 <i>Bogumiła Małgorzaty</i>	11 <i>Barnaby Radomira</i> <i>Boże Ciało</i>	12 <i>Janiny Onufrego</i>	13 <i>Lucjana Antoniego</i>	14 <i>Elizy Bazylego</i>
15 <i>Wita Jolanty</i>	16 <i>Aliny Benona</i>	17 <i>Laury Marcjana</i>	18 <i>Marka Elżbiety</i>	19 <i>Gerwazego Protazego</i>	20 <i>Rafała Bogny</i>	21 <i>Alicji Alojzego</i>
22 <i>Pauliny Flawiusza</i>	23 <i>Wandy Zenona</i> <i>Dzień Ojca</i>	24 <i>Jana Danuty</i>	25 <i>Lucji Wilhelma</i>	26 <i>Jana Pawła</i>	27 <i>Maryli Władysława</i>	28 <i>Leona Ireneusza</i>
29 <i>Piotra Pawła</i>	30 <i>Emilii Lucyny</i>					

V Wileńska Brygada Armii Krajowej walczyła podczas okupacji niemieckiej na Wileńszczyźnie pod dowództwem mjr. Zygmunta Szendzielarza „Łupaszki”. Była to jedna z najbitniejszych jednostek podziemia wileńskiego. W lipcu 1944 roku część żołnierzy Brygady przeszła na zachód, za linię Curzona, by tam kontynuować walkę, tym razem z komunistycznym okupantem. Na Białostocczyźnie mjr. „Łupaszka” odtworzył jednostkę, gromadząc pod swoimi rozkazami ponad 250 partyzantów. W latach 1945-1946 Brygada objęła działaniem ogromne obszary kraju - od zachodniego Pomorza, przez Gdańskie, Warmię i Mazury po Białostocczyznę i północną Lubelszczyznę. Dynamika walk żołnierzy V Brygady oraz wyłonionej z niej w lutym 1946 roku VI Wileńskiej Brygady AK, dowodzonej najpierw przez por. Lucjana Minkiewicza „Wiktora”, a następnie od lata 1946 roku przez kpt. Władysława Łukasiuka „Młota”, wskazuje, że oddziały mjr. „Łupaszki” to jedne z najlepszych jednostek bojowych antykomunistycznego podziemia zbrojnego. Wystarczy wspomnieć, że w latach 1945-1949 pododdziały obu Brygad wykonały około 550 akcji bojowych. Mjr. „Łupaszka” został aresztowany w 1948 roku i zamordowany przez funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa w więzieniu mokotowskim w Warszawie 8 lutego 1951 roku. Wraz z nim zamordowano pierwszego dowódcę odtworzonej na Podlasiu VI Wileńskiej Brygady AK por. „Wiktora”.

Partyzanci Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość, zgrupowanie „Zapory” (stoi piąty od lewej), Dobryń koło Mielca, lato 1946 r.

LIPIEC 2009

CZERWIEC

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

SIERPIEŃ

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
3	4	5	6	7	1/8	2/9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
		1 <i>Haliny Mariana</i>	2 <i>Jagody Urbana</i>	3 <i>Jacka Anatola</i>	4 <i>Odana Malwiny</i>	5 <i>Karoliny Antoniego</i>
6 <i>Gotarda Dominiki</i>	7 <i>Estery Ewolda</i>	8 <i>Edgara Elżbiety</i>	9 <i>Lukrecji Weroniki</i>	10 <i>Sylwana Witalisa</i>	11 <i>Olgi Kaliny</i>	12 <i>Jana Weroniki</i>
13 <i>Irwina Magdaleny</i>	14 <i>Ulryka Bonawentury</i>	15 <i>Henryka Włodzimierza</i>	16 <i>Mariki Benity</i>	17 <i>Anety Aleksego</i>	18 <i>Erwina Kamila</i>	19 <i>Wincentego Wodzisława</i>
20 <i>Czesława Hieronima</i>	21 <i>Daniela Dalidy</i>	22 <i>Marii Magdaleny</i>	23 <i>Sławomira Żeliszława</i>	24 <i>Kingi Krystyny</i>	25 <i>Walentyny Krzysztofa</i>	26 <i>Anny Grażyny</i>
27 <i>Julii Celestyna</i>	28 <i>Aidy Innocentego</i>	29 <i>Olafa Marty</i>	30 <i>Julity Ludmiły</i>	31 <i>Ignacego Lubomira</i>		

Zgrupowanie Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość (WiN) mjr. Hieronima Dekutowskiego „Zapory” na Lubelszczyźnie liczyło latem 1946 roku ok. 150 partyzantów. Mjr Hieronim Dekutowski, „cichociemny”, był legendarnym dowódcą oddziałów partyzanckich Armii Krajowej (AK), Delegatury Sił Zbrojnych (DSZ) i WiN. Podległe mu oddziały w okresie okupacji niemieckiej wykonały ok. 50 poważnych akcji zbrojnych. Po wejściu Armii Czerwonej na teren Polski „Zapora” pozostał w konspiracji. Od wiosny 1945 roku był dowódcą dywersji i oddziałów partyzanckich na terenie Lubelszczyzny. Jego żołnierze przeprowadzili szereg udanych akcji przeciw funkcjonariuszom Milicji Obywatelskiej, Urzędu Bezpieczeństwa i żołnierzom Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego. W lipcu 1947 roku „Zapora” przekazał dowodzenie kpt. Zdzisławowi Brońskiemu „Uskokowi” i podjął nieudaną próbę przedostania się na Zachód. Aresztowany przez funkcjonariuszy UB, bestialsko torturowany, został przez komunistów zamordowany 7 marca 1949 roku w więzieniu mokotowskim w Warszawie. Jednym z jego podkomendnych był sierż. Józef Franczak „Lalek”, ostatni partyzant polskiego podziemia niepodległościowego, zabity w obławie SB-ZOMO w październiku 1963 roku.

BIURO BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

Zgrupowanie mjr. Józefa Kurasia „Ognia”, Podhale, lato 1946 r.

SIERPIEŃ 2009

LIPIEC

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

WRZESIEŃ

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
3 <i>Lidii Augusta</i>	4 <i>Dominika Protazego</i>	5 <i>Oswalda Stanisława</i>	6 <i>Stawy Jakuba</i>	7 <i>Doroty Kajetana</i>	1/8 <i>Nadii/Cypriana Justyny/Emiliana</i>	2/9 <i>Kariny/Rolanda Gustawa/Romana</i>
10 <i>Borysa Filomeny</i>	11 <i>Ligii Zuzanny</i>	12 <i>Klary Lecha</i>	13 <i>Diany Hipolita</i>	14 <i>Alfreda Euzebiusza</i>	15 <i>Marii Napoleona Wniebowzięcie NMP</i>	16 <i>Rocha Joachima</i>
17 <i>Żanny Mirona</i>	18 <i>Ilony Bronisława</i>	19 <i>Juliana Bolestawa</i>	20 <i>Bernarda Sobiestawa</i>	21 <i>Joanny Franciszka</i>	22 <i>Zygryda Cezarego</i>	23 <i>Filipa Apolinarego</i>
24 <i>Jerzego Bartłomieja</i>	25 <i>Luizy Ludwika</i>	26 <i>Marii Sandry</i>	27 <i>Józefa Moniki</i>	28 <i>Patrycji Wyszomira</i>	29 <i>Jana Sabiny</i>	30 <i>Róży Szczęsnego</i>
31 <i>Ramony Rajmunda</i>						

Zgrupowanie mjr. Józefa Kurasia „Ognia” było najliczniejszym oddziałem partyzanckim w Małopolsce. W szczytowym momencie - na przełomie lat 1945 i 1946 - „Ogniówi” podlegało przeszło 500 żołnierzy stale przebywających „w lesie”. Matecznikiem „Ognia” było Podhale. Tam właśnie jego partyzantom udało się tak skutecznie sparaliżować działalność władzy komunistycznej, że jeszcze latem 1946 roku część lokalnych komórek komunistycznej Polskiej Partii Robotniczej działała w formie zakonspirowanej. Do jednej z najbardziej spektakularnych akcji „ogniowców” należało uwolnienie przetrzymywanych w więzieniu św. Michała w centrum Krakowa (akcję przeprowadził 18 sierpnia 1946 roku krakowski pododdział zgrupowania „Ognia”, dowodzony przez Jana Janusza „Siekierę”). „Ogień” popełnił samobójstwo 22 lutego 1947 roku otoczony we wsi Ostrowsko koło Nowego Targu. Podczas amnestii w 1947 roku ujawniła się większość partyzantów „Ognia”. Niektórzy jednak walczyli z komunistami jeszcze przez kilka następnych lat. Ostatni podkomendny „Ognia”, Jan Salapatek „Orzeł”, został zabity w 1955 roku przez grupę operacyjną Urzędu Bezpieczeństwa.

Żołnierze Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość, oddział „Młot” (leży pierwszy od lewej), okolice Hrubieszowa, sierpień 1946 r.

WRZESIEŃ 2009

SIERPIEŃ

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
3	4	5	6	7	1/8	2/9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

PAŹDZIERNIK

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
	1 <i>Idziego Bronisławy</i>	2 <i>Juliana Stefana</i>	3 <i>Izabeli Szymona</i>	4 <i>Idy Liliana</i>	5 <i>Doroty Wawrzyńca</i>	6 <i>Beaty Eugeniusza</i>
7 <i>Reginy Melchiora</i>	8 <i>Marii Adrianny</i>	9 <i>Ścibora Sergiusza</i>	10 <i>Łukasza Mikołaja</i>	11 <i>Jacka Dagny</i>	12 <i>Gwidona Radzimira</i>	13 <i>Eugenii Aureliusza</i>
14 <i>Roksany Bernarda</i>	15 <i>Albina Nikodema</i>	16 <i>Edyty Kornela</i>	17 <i>Franciszka Hildegardy</i>	18 <i>Irmy Stanisława</i>	19 <i>Januarego Konstantego</i>	20 <i>Filipiny Eustachego</i>
21 <i>Jonasza Mateusza</i>	22 <i>Tomasza Maurycyego</i>	23 <i>Tekli Bogusława</i>	24 <i>Gerarda Teodora</i>	25 <i>Aurelii Władysława</i>	26 <i>Justyny Cypriana</i>	27 <i>Damiana Amadeusza</i>
28 <i>Marka Wacława</i>	29 <i>Michała Michaliny</i>	30 <i>Wery Honoriusza</i>				

Oddział Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość (WiN) por. Henryka Lewczuka „Młot” operował głównie w południowej części powiatu Chełm. Wziął udział w jednej z najbardziej spektakularnych akcji podziemia antykomunistycznego, w ataku dokonanym wspólnie z oddziałami Ukraińskiej Powstańczej Armii (UPA) na Hrubieszów. W nocy z 27 na 28 maja 1946 roku połączone zgrupowania WiN i UPA uderzyły na miasto. W wyniku akcji udało się zająć budynek Urzędu Bezpieczeństwa i uwolnić 20 więźniów. Zniszczono też dokumenty bezpieki i Polskiej Partii Robotniczej. Sukces ataku na Hrubieszów wstrzymał na jakiś czas komunistyczne represje wobec miejscowej ludności. Po ogłoszeniu przez komunistów amnestii w 1947 roku, oddział został rozwiązany, a żołnierze ujawnili się. Por. Henryk Lewczuk „Młot” nielegalnie przedostał się za granicę. Mieszkał we Francji. W 1992 roku powrócił do Polski.

Narodowe Zjednoczenie Wojskowe, oddziały „Ciemnego” (stoi szósty od lewej) i „Zbycha” (stoi drugi od lewej), Białostoczczyzna, 1947 r.

PAŹDZIERNIK 2009

WRZESIEŃ

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

LISTOPAD

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
2	3	4	5	6	7	1/8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
			1 <i>Danuty Remigiusza</i>	2 <i>Teofila Dionizego</i>	3 <i>Teresy Heliadora</i>	4 <i>Rozalii Edwina</i>
5 <i>Igora Flawii</i>	6 <i>Artura Brunona</i>	7 <i>Marii Marka</i>	8 <i>Pelagii Brygidy</i>	9 <i>Arnolda Dionizego</i>	10 <i>Pauliny Franciszka</i>	11 <i>Emila Aldony</i>
12 <i>Eustachego Maksymiliana</i>	13 <i>Teofila Edwarda</i>	14 <i>Alana, Bernarda Dzień Edukacji Narodowej</i>	15 <i>Teresy Jadwigi</i>	16 <i>Gawła Florentyny Dzień Papieża JP II</i>	17 <i>Wiktora Małgorzaty</i>	18 <i>Juliana Łukasza</i>
19 <i>Piotra Ziemowita</i>	20 <i>Ireny Kleopatry</i>	21 <i>Urszuli Hilarego</i>	22 <i>Filipa Korduli</i>	23 <i>Marleny Seweryna</i>	24 <i>Rafała Marcina</i>	25 <i>Darii Wilhelminy</i>
26 <i>Lucjana Ewerysta</i>	27 <i>Iwony Sabiny</i>	28 <i>Szymona Tadeusza</i>	29 <i>Euzebii Wioletty</i>	30 <i>Zenobii Przemysława</i>	31 <i>Urbana Saturnina</i>	

Narodowe Zjednoczenie Wojskowe (NZW) było jedną z największych organizacji antykomunistycznego podziemia. Powstało po rozwiązaniu Armii Krajowej z inicjatywy konspiracyjnego Stronnictwa Narodowego. W skład NZW weszli żołnierze z Narodowej Organizacji Wojskowej, Narodowych Sił Zbrojnych i części struktur akowskich. Głównym celem NZW było prowadzenie walki zbrojnej o wyzwolenie Polski spod komunistycznej władzy. Oddziały Pogotowia Akcji Specjalnej NZW dowodzone przez por. Tadeusza Narkiewicza „Ciemnego” i por. Henryka Jastrzębskiego „Zbycha” operowały głównie na terenie powiatów Łomża i Wysokie Mazowieckie. W latach 1945-1947 żołnierze „Ciemnego” i „Zbycha” przeprowadzili szereg udanych akcji bojowych. Między innymi w Wierzbowie w 1945 roku uwolnili aresztantów z rąk grupy złożonej z funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, Urzędu Bezpieczeństwa i NKWD. W Kamieniewie w czerwcu 1946 roku rozbroili oddział ekspedycyjny Ludowego Wojska Polskiego, w Uśniku 18 lutego 1946 roku rozbili grupę operacyjną UB/LWP. „Ciemny” poległ 6 września 1947 roku pod wsią Czochanie-Góra. „Zbych” wpadł w ręce funkcjonariuszy UB 3 kwietnia 1948 roku. Kilka dni później popełnił samobójstwo w celi aresztu UB.

Partyzanci Konspiracyjnego Wojska Polskiego, oddział „Zapory” (siedzi drugi od lewej), jesień 1947 r.

LISTOPAD 2009

PAŹDZIERNIK

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
		1	2	3	4	
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

GRUDZIEŃ

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
2 <i>Bohdana Tobiasza Dzień Zaduszny</i>	3 <i>Sylwii Huberta</i>	4 <i>Karola Olgięda</i>	5 <i>Elżbiety Sławomira</i>	6 <i>Feliksa Leonarda</i>	7 <i>Antoniego Melchiora</i>	1/8 <i>Seweryna/Sewera Konrada/Klaudiusza Wszystkich/ Świętych/</i>
9 <i>Ursyna Teodora</i>	10 <i>Leny Leona</i>	11 <i>Bartłomieja Marcina Narodowe Święto Niepodległości</i>	12 <i>Renaty Witolda</i>	13 <i>Mikołaja Stanisława</i>	14 <i>Rogera Serafina</i>	15 <i>Alberta Leopolda</i>
16 <i>Gertrudy Edmunda</i>	17 <i>Salomei Grzegorza</i>	18 <i>Romana Klaudyny</i>	19 <i>Elżbiety Seweryna</i>	20 <i>Anatola Sędzimiry</i>	21 <i>Janusza Konrada</i>	22 <i>Marka Cecylii</i>
23 <i>Adeli Klemensa</i>	24 <i>Flory Emmy</i>	25 <i>Erazma Katarzyny</i>	26 <i>Delfiny Sylwestra</i>	27 <i>Waleriana Wirgiliusza</i>	28 <i>Lesława Zdzisława</i>	29 <i>Błażeja Saturnina</i>
30 <i>Andrzeja Justyny Andrzejki</i>						

Konspiracyjne Wojsko Polskie (KWP) powstało w kwietniu 1945 roku. Twórcą KWP był kpt. Stanisław Sojczyński „Warszyc”. Struktury organizacji obejmowały Ziemię Łódzką, Częstochowskie, Kielecczyznę i Śląsk. W czerwcu 1946 roku sztab KWP został rozbit w wyniku aresztowań UB. „Warszyc” został zamordowany przez komunistów 19 lutego 1947 roku w Łodzi. Odbudowy zniszczonych struktur KWP podjął się por. Jerzy Jasiński „Janusz” - dowódca II Komendy KWP. Na przełomie 1946 i 1947 roku znaczna część sztabu II Komendy KWP została aresztowana. Jednak poszczególne grupy i oddziały, już jako III Komenda KWP, prowadziły nadal zbrojną walkę z komunistami. Wśród nich był por. Kazimierz Skalski „Zapora” i jego żołnierze. „Zapora” zginął w walce z UB w 1948 roku. Ostatni „leśni żołnierze” z KWP walczyli do 1954 roku.

Partyzanci Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość, oddział „Huzara” (siedzi drugi od prawej strony), Białostoczczyzna.

GRUDZIEŃ 2009

LISTOPAD

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
2	3	4	5	6	7	1/8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

STYCZEŃ

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	N
	1 <i>Natalii Eligiusza</i>	2 <i>Balbiny Pauliny</i>	3 <i>Franciszka Ksawerego</i>	4 <i>Barbary Kryspina</i>	5 <i>Sabiny Krystyny</i>	6 <i>Mikołaja Jaremy Mikołajki</i>
7 <i>Marcina Ambrożego</i>	8 <i>Marii Wirginiusza</i>	9 <i>Wiesława Leokadii</i>	10 <i>Julii Daniela</i>	11 <i>Damazego Waldemara</i>	12 <i>Dagmary Aleksandra</i>	13 <i>Łucji Otylii</i>
14 <i>Alfreda Izydora</i>	15 <i>Niny Celiny</i>	16 <i>Albiny Zdzisława</i>	17 <i>Olimpii Łazarza</i>	18 <i>Gracjana Bogusława</i>	19 <i>Gabriela Dariusza</i>	20 <i>Bogumiły Dominika</i>
21 <i>Tomasza Tomisława</i>	22 <i>Zenona Honoraty</i>	23 <i>Wiktorii Sławomira</i>	24 <i>Adama Ewy Wigilia</i>	25 <i>Anastazji Eulalii</i> <i>Boże Narodzenie</i>	26 <i>Dionizego Szczepana</i>	27 <i>Jana Żanety</i>
28 <i>Teofilu Godziszława</i>	29 <i>Dawida Tomasza</i>	30 <i>Irminy Eugeniusza</i>	31 <i>Sylwestra Melanii</i>			

Kpt. Kazimierz Kamiński „Huzar” był jednym z najsłynniejszych partyzantów antykomunistycznego podziemia z Białostoczczyzny. Jesienią 1944 roku dowodził oddziałem partyzanckim w obwodzie Wysokie Mazowieckie. Walczył nieprzerwanie w ramach Armii Krajowej Obywatelskiej i Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość (od Ostrowi Mazowieckiej i Łap po Sokołów i Bielsk Podlaski). Wśród szeregu akcji oddziału „Huzara” należy wymienić rozbiście posterunków milicji w Łapach, Szulborzu i Poświętnem. Po amnestii 1947 roku „Huzar” podporządkował się kpt. Władysławowi Łukasikowi „Młotowi”, dowódcy VI Wileńskiej Brygady Armii Krajowej. Po śmierci „Młota” w 1949 roku zajął jego stanowisko. Żołnierze „Huzara” dotrwali w terenie do jesieni 1952 roku. Wtedy to zostali podstępem zwabieni przez funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa do Warszawy, a następnie aresztowani. Kpt. Kazimierza Kamińskiego „Huzara” komuniści zamordowali 11 października 1953 roku w więzieniu w Białymstoku.

